

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK IV., ČÍSLO 13

5. červenec 2007

(za dobrovolné příspěvky)

ROK STÉHO VÝROČÍ BLAHOŘEČENÍ SV. PANÍ ZDISLAVY – PATRONKY RODIN

Tradice Otců

Z výkladu žalmů svatého biskupa Augustina

Bratři, žádáme vás, abyste se nejen měli rádi navzájem, ale abyste měli rádi i ty, kteří jsou mimo; ať už jsou to pohané, kteří dosud v Krista nevěří, nebo od nás odloučení, kteří s námi Hlavu vyznávají, ale od těla jsou odloučení. Bratři, mělo by nám jich být líto jako vlastních bratrů. Ať chtějí nebo nechtějí, jsou našimi bratry. Přestanou jimi být,

až se přestanou modlit *Otče náš*.

O jistých lidech řekl prorok: *Těm, kteří vám řeknou: Nejste našimi bratry, odpovzte: Jste našimi bratry.* Rozhlédněte se, o kom by se to dalo říci. O pohanech? Ne, nenazýváme je přece bratry ani podle Písma ani podle církevních zvyklostí. Či snad o Židech, kteří neuvěřili v Krista?

Čtete apoštola a uvidíte, že pokud apoštol řekne bratři, aniž cokoli přidá, nemá na mysli nikoho než křesťany. *Proč bratra odsuzuješ nebo proč svým bratrem pohrdáš? ...*

Třeba řeknou: „Proč nás vyhledáváte? Co po nás chcete?“ Pak odpovíme: *Jste našimi bratry.* Třeba řeknou: „Jděte pryč, nemáme s vámi nic společného.“ A my naopak s vámi máme tuze společného: Vyznáváme jednoho Krista a musíme být v jednom těle pod jednou hlavou. ...

Ze srdce se za ně modlete.

I v Evropě je patrná únava z liberalismu

Mnoho Holanďanů se staví kriticky k dnešnímu stavu země

23. června otiskly noviny *Washington Post* článek, podle něhož se už i v západní Evropě objevuje tendence zastavit liberální trendy. Holandsko, jež legalizovalo prostituci, eutanázii, potraty, homosexuální manželství a požívání marihuany, si získalo pověst „nejtolerantnější“ země na světě. Ale mnoho Holanďanů, včetně politických vůdců, není spokojeno se společností, kde je dovoleno všechno a začínají znovu zdůrazňovat hodnoty a pravidla.

Starostové a městské rady po celé zemi zavírají „kavárny“, kde se prodává i kouří marihuana; omezují také bordely. Parlament zvažuje zákaz prodeje halucinogenních „houbiček“ a noví poslanci křesťansko-demokratické strany předložili zákon, podle něhož by státní úředníci nemuseli potvrzovat homosexuální manželství, mají-li proti němu námitku svědomí. Holanďští činitelé se také snaží omezit aktivity skupiny „Ženy na vlnách“, jež nabízí potraty občankám země, kde je potrat ilegální nebo striktně omezený.

Přiliv přistěhovalců z arabských a muslimských zemí proměnil tvář nominálně křesťanského národa, který bojuje se „ztrátou homogenity“. Zneklidňující je nárůst mezinárodních kriminálních gangů, jež provozují prosti-

Foto: archito

tuci a obchod s drogami, prodávají ženy a děti přes holandské hranice a vytvářejí image Holandska jako turistické destinace, jež nabízí drogy a sexuální zhyralost. „Amsterdam má reputaci místa, kde se může dělat cokoli,“ řekl městský radní za stranu práce. „Nechceme, aby se lidé dívali na Amsterdam právě takhle.“

James C. Kennedy, historik na Svoobodné univerzitě města Amsterdam, říká, že nastala celonárodní „únava z mravní zchátralosti“: současně s tím

narůstá vliv Strany křesťanské unie: řada jejích členů odmítá televizi. Ministr obrany za tuto stranu odmítá pracovat v neděli. Strana také odmítá homosexuální manželství, eutanázii a potraty.

Mnozí čeští obhájci uvolňování mravních norem se odvolávají právě na Holandsko. Možná, že bychom měli více sledovat nejen to, co bylo v Holandsku prosazeno, ale také současné trendy, které jsou k dosavadní situaci kritické.

Podle *Washington Post* -mf.

ZPRÁVY

Rok svatého Pavla

Od června 2008 do června 2009 vyhlásil papež „svatopavelský rok“. Přípravuje se pro něj řada akcí. Papež v této souvislosti připomněl, že „apoštol národů se zasvětil šíření dobré zvěsti všem národům a usiloval o jednotu a harmonii všech křesťanů“.

Opat kláštera svatého Pavla za hradbami Edmund Power v této souvislosti mluví o „inspiraci svatým Pavlem, který nás naučil teologizovat Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého“. „Budeme

si připomínat svatého Pavla včetně jeho kulturních a akademických aktivit,“ řekl opat. „Pavel nám zanechal soubor spisů, který je chronologicky nejstarší částí Nového zákona.“

V bazilice svatého Pavla za hradbami se nachází Pavlův hrob: sem bude ve svatopavelském roce směřovat mnoho poutí a bude se zde konat řada duchovních, liturgických, akademických i kulturních akcí.

Zenit

Papežský dopis čínským katolíkům a reakce na něj

List Benedikta XVI., adresovaný biskupům, kněžím, zasvěceným osobám a věřícím laikům v Čínské lidové republice, má 58 stran a nese papežův podpis z 27. května t.r., tedy ze slavnosti Seslání Ducha svatého.

Dopis má dvě části a závěr. První část je věnována „situaci církve z teologického hlediska“ a druhá část obsahuje „pastorační směrnice“.

Je to přátelský a zdvořilý dopis, kde se papež obrací na biskupy, kněze, osoby zasvěceného života a věřící laiky. Církev se podle něj nemá ztotožnit s jakýmkoli politickým společenstvím a nesmí se vázat na politický systém.

Mezi lety 1966 a 1976 se v Číně odehrála kulturní revoluce, jež postihla katolíky, kteří se stavěli proti vládou uložené orientaci. V osmdesátých letech se objevily možnosti náboženské tolerance: začaly se znovu otevírat kostely, semináře a řeholní domy.

Biskup Žendingu v provincii Hebei, Julius Jia Žiguo, který strávil přes 20 let ve vězení, k dopisu řekl, že pro ty, kdo žijí v pravdě a spravedlnosti a jsou věrní své víře, znamená papežský dopis výzvu k jednotě.

Zásadním problémem je, jak překonat tlak státu. Biskupové věrní Vatikánu nejsou uznáni vládou a žijí pod stálou kontrolou.

Čínská vláda v reakci na dopis vyjádřila přání otevřít „konstruktivní dialog“ s Vatikánem. 31. června se mluvčí ministerstva zahraničí vyjádřil k papežskému dopisu pozitivně. Vláda však požaduje, aby Vatikán omezil diplomatické styky s Tajvanem a uznal komunistickou Čínu jako jedinou legitimní vládu, jež reprezentuje Čínu. Přeje si také, aby se Vatikán „nevměšoval do vnitřních záležitostí Číny včetně náboženských záležitostí“.

Radio Vatikán, KATH.NET,
RC, Asia News, Zenit

Papež o svatém Cypriánovi

6. června při generální audienci hovořil papež o svatém Cypriánovi z Kartága, biskupovi a mučedníku ze 3. století. Ten zažil se svým společenstvím Deciovo (250) a Valeriovo (257–258) pronásledování. Musel obnovovat kázeň v křesťanské komunitě, když mnozí za pronásledování odpadli. Navíc tehdy Afriku ničil mor a spory o křty udělené heretiky.

Cyprián byl k odpadlíkům přísný, ale ne neúprosný: uděloval jim odpuštění po přiměřeném pokání. Za moru vyzýval k bratrské pomoci pohanům. Zdůrazňoval, jak ničivý dopad na mravní život má korupce a lakota.

Zvláště drahým mu bylo téma Církve: rozlišoval mezi viditelnou, hierar-

chickou Církví, a neviditelnou, mystickou Církví, přičemž trval na tom, že Církev je jen jedna, založená na Petrovi. U modlitby zdůrazňoval její společný charakter.

„Cyprián patří k základům plodné teologicko-duchovní tradice, jež chápe 'srdce' jako privilegované místo modlitby. V srdci se člověk setkává s Bohem a naslouchá mu, zde mluví k Bohu a Bůh mu naslouchá: to vše skrze jediné Boží slovo,“ zdůraznil papež.

„Učiňme své srdce 'naslouchajícím', naslouchejme Bibli a Otcům! Jen tak plně zakusíme, že Bůh je naším Otcem a Církev naší pravou matkou“.

Fides

Papež o svatém Atanášovi

Při generální audienci 20. června pokračoval papež v katechezi o velkých učitelích Církve křesťanské antiky. Hovořil o svatém Atanášovi, teologovi 4. století, který se zabýval tajemstvím vtělení Logu, Božského slova. Stal se bojovníkem proti bludné nauce Ariově, jež omezovala Kristovu osobu na její lidské rysy. Dostal se s ariány do konfliktu a musel pětkrát uprchnout do exilu. Jeho dílo „O vtělení Slova“ je jádrem inkarnací nauky Církve.

KATH.NET

Papež o Eusebiovi z Cesareje

13. června hovořil papež při generální audienci o prvním církevním historikovi, Eusebiovi z Cesareje. Narozen okolo roku 260, dožil se konstantinského obratu a patřil k protagonistům nicejského koncilu v roce 325. Ve svém desetidílném historickém díle uchoval památku prvních tří století křesťanství a život v persekuci.

Eusebiovo dílo je výzvou pro dnešní křesťany, aby rozjímali o díle spásy, jež Bůh uskutečňuje v dějinách, řekl papež. Vyzývá také k obratu v životě. Celý náš život musí být orientován na napodobování toho, jehož milujeme.

Zenit

Motu proprio o „staré mši“

Dokument nově upravující pravidla používání misálu z roku 1962 je ohlášen na 7. července.

27. června byli předem informováni zástupci biskupských konferencí o jeho obsahu a duchu. Setkání předsedal kardinál státní sekretář Tarcisio Bertone, papež přítomné pozdravil a asi hodinu s nimi diskutoval.

Publikaci dokumentu bude provázet osobní dopis jednotlivým biskupům a informace, odkdy bude nová úprava platit.

Zenit

Upřímně děkujeme všem, kteří zasláním finančního daru umožnili další vydání RC Monitoru. Příští prázdninové číslo vyjde v druhé polovině srpna.

redakce

ZPRÁVY

Slovenští biskupové *ad limina*

Benedikt XVI. přijal v 15. června slovenské biskupy, kteří pobývali v Římě na návštěvě *ad limina apostolorum*. Varoval je před nebezpečím laicismu a konzumu v jejich tradičně katolické zemi.

Papež konstatoval, že v Evropě narůstá ideologický tlak na zatlačení křesťanství do čistě soukromé sféry. Je to zjevné zvláště v těch postkomunistických zemích, kde si křesťanské obce uchovaly tradiční náboženské zvyky. Tato dynamika vystupuje i na Slovensku.

Slovensko a Polsko jsou dnes zvlášť ohroženy: je nebezpečí, že jejich křesťanské dědictví, jež se komunismu nepodařilo zničit, naruší „konsumismus, hedonismus, laicismus a relativismus typický pro západní Evropu“.

Papež ocenil evangelizační plán slovenských biskupů na léta 2007–2013. Je to komplexní pastorační krok, který má

zasáhnout všechny oblasti společnosti. Zvláštní pozornost je věnována rodinám a mladým lidem. Situace rodiny leží papeži zvláště na srdci: řekl, že k destabilizaci manželství a rodiny přispívá „systematický útok v oblasti kultury a médií“. Na druhé straně se ale mnoho skupin, hnutí a laických sdružení snaží o podporu manželství a rodinného života, snaží se šířit nauku Církve v těchto věcech a nověji v bioetice. Papež důvěřuje této „jednohlasné misijní mobilizaci“ a zvláště „znovuodkrývání tradic a křesťanských kořenů“.

Benedikt XVI. blahopřál slovenským biskupům k pozitivní situaci v oblasti povolání ke kněžství a k řeholnímu životu. Na Slovensku se otevírají nové semináře a téměř všechny farnosti jsou obsazeny.

KATH.NET

Humanitární katastrofa v Gaze

V Gaze byla vypálena a vyloupena katolická škola a přílehlý konvent Růžencových sester. V bojích mezi Hamásem a Fatáhem využily milice Hamásu střechu školy a klášter znesvětily: kříže byly polámané, socha Krista poškozena, modlitební knihy spáleny.

Papež z Assisi vyzval ke klidu zbraní: „ať nenávisť ustoupí lásce, urážky odpuštění, nesvornost jednotě“.

Charita varuje před humanitární katastrofou, jež vznikla konfliktem mezi palestinskými frakcemi v Gaze. Je zde už milion uprchlíků, z nichž 80 % je „plně závislých na cizí pomoci“.

Také OSN je znepokojena, zvláště-

tě zprávami o útocích na nemocnice, ambulance a svévolným zabíjením.

Charita přináší zprávu o záplavě z kanalizace, která zničila vesnici Um An-Nasír v severní Gaze. Špinavá voda zaplavila ulice, všude plavou odpadky a zápach je nesnesitelný. Lidé zde ztratili všecko.

Humanitární pracovníci vyzývají zúčastněné strany, aby respektovaly mezinárodní zákony o humanitárním přístupu a lidských právech. Vyzvali také Izrael i Palestinu, aby neblokovali přístup do Gazy pro humanitární pracovníky a zásoby.

Zenit

Církev v Azerbajdžánu ožívá

Po sedmdesáti letech mlčení začíná hovořit Církev v Azerbajdžánu. 29. dubna byl vysvěcen kostel Neposkvrněného početí Panny Marie v Baku. Nyní otevírají salesiáni web s informacemi o katolické církvi.

Kostel stojí na pozemku, který věnovala vláda po návštěvě papeže Jana Pavla II. v roce 2002. V zemi, kde žije 95 % muslimů, je katolíků pouze 300. Starají se o ně salesiáni ze Slovenska.

Fides

Irák: Únos osmi křesťanů

20. června byl v Mosúlu přepaden autobus s křesťanskými studenty a profesory. Odvedeno bylo pět studentů a tři profesori. Téhož dne byli v Mosúlu usmrceni další dva křesťané. Chaldejský patri-

archa Emmanuel III. apeloval na světovou veřejnost, aby bránila lidská práva v Iráku. Unesení z Mosúlu byli 22. června za vysoké výkupné propuštěni na svobodu.

KATH.NET

Zprávy o novém mariánském dogmatu dementovány

Vatikánský mluvčí P. Federico Lombardi dementoval zprávy, podle nichž Benedikt XVI. pomýšlí na prohlášení nového mariánského dogmatu. Ohlásil to vatikánský rozhlas.

Na italském internetu se totiž objevily zprávy, že papež hodlá vyhlásit dogma o „Marii Spoluvykupitelce“.

KATH.NET

Rusko: Křty muslimů převažují nad konverzí k islámu

Počet etnických muslimů v Rusku, kteří přijali křesťanství, přesahuje už dva miliony, zatímco počet pravoslavných, kteří konvertovali k islámu, je pouze 2,5 tisíce. Prohlásil to Roman Silantjev, výkonný sekretář ruské mezináboženské rady.

Na konverze ke křesťanství má vliv islámská praxe: například po událostech v Beslanu poklesl počet muslimů v severní Osetii o 30 %, zatímco v Beslanu samém, kde muslimové tvořili 30–40 % populace, poklesl jejich počet o polovinu. „I islámské zdroje potvrzují, že po každé teroristické akci tisíce muslimů přijímají křesťanství.“ řekl Silantjev.

Interfax

Ke strategii budování islámského státu

Barnabas Fund, britská organizace monitorující lidská práva, poukázala na to, že se tendence k budování islámského státu šíří i do Evropy.

Podle Fondu má strategie tohoto budování tři kroky: nejprve se získávají sympatizanti pro alternativní islámskou společnost, pak se buduje úderná ozbrojená organizace a třetím krokem je uchovení moci a zavedení šarií.

Tento vývoj lze už pozorovat v Libanonu, ale projevuje se už i v západní Evropě. Na řadě míst islamisté přecházejí od prvního ke druhému kroku. Fond vytýká západním pozorovatelům, že cíle islámských skupin neberou vážně. Přitom tyto skupiny nelze odradit od jejich cílů jednáním a ústupky.

KATH.NET

HISTORIE

Patnáct Benediktů

K osmdesátým narozeninám a k druhému výročí zvolení papeže Benedikta XVI. přinášíme malé zamyšlení nad životy čtrnácti (opravdu: jen čtrnácti, jak se dočteme...) Benediktů, kteří dosedli na Petrův stolec před ním. A jejichž jména i osudy jako by i nynější papež nesl s číslovkou XVI. ve svém jménu...

Povzbuzení z historie

Největším povzbuzením z historie je poznání, že už bylo hůře; každá doba, bolestně prožívající své konflikty, žije v domněnku, že to, co se děje dnes, by se nemohlo stát nikdy předtím. Iluze zlatého věku, který jako by skončil někdy krátce před naším narozením, je v lidstvu hluboce zakořeněná... Ale každá doba má svůj Babylon; a nejen každý den v životě člověka — i každé století v životě lidstva má dostatek svého trápení... Ovšem, některé doby, to je evidentní, jsou horší než jiné...

Jméno pokory

Benedikt — to je na papežském stolci jméno pokory... Toto jméno se v řadě nejvyšších pontifiků objevuje poprvé až v 6. století. Benedikt se nejmenoval žádný z papežů mučedníků prvního století, kdy antický stát křesťanství zakazoval a křesťany se snažil vyvražďovat. Se jménem Benedikt vstupujeme až do doby, kdy už plně legalizovaná církev musela bojovat se světskou mocí, jež se papežství snažila především ovládnout a změnit ve svůj poslušný nástroj; kdy se církev také až příliš často ocitla mezi frontami střetů mocných tohoto světa bojujících o ještě větší moc...

Někteří Benediktové byli řeholníci (benediktin Benedikt II., dominikán Benedikt XI., cisterciák Benedikt XII.). Měli někdy pontifikát krátký a bezvýznamný (Benedikt V.), někdy spojený s budováním dodnes slavné stavby, ovšem velice sporné (Benedikt XII. a jeho palác v Avignonu). Benediktové byli služebníci. Byli to nástupci nástupci velkých světců (Benedikt III. sv. Lva IV., Benedikt XV. sv. Pia X., jistě i Benedikt XVI. ještě nesvatověčeného Jana Pavla II. ...); byli to prostí dělníci na vinici Páně (jak také označil sám sebe nynější Benedikt XVI.) namáhající se na těch nevděčnějších úkolech, svatci sloužící v pokoře a svatí pro pokoru (sv. Benedikt II., blah. Benedikt XI.). Jsou to i nositelé těžkých chvil v životě církve. Dva z nich se vzdali úřadu (Benedikt V. a Benedikt IX.). Mnoho z nich bylo vězněno i mučeno (Benedikt III.), jeden zemřel v exilu (Benedikt V.) jeden byl dokonce zavražděn (Benedikt VI.). A někdy to měli historikové velmi nesnadné, když měli stanovit, kdo byl papež a kdo vzdoropapež (Benedikt V., Benedikt X.)... Jeden, Benedikt XIV., byl významný vědec, z nejvýznamnějších mezi papeži, uznávaný i těmi intelektuály své doby, kteří jinak křičeli, že církev je třeba zničit. Jeden z nich pak (Benedikt IX.) patří na čelné místo mezi tak řečenými nehodnými papeži a lze jej jistě právem označit i za zločince... A jméno Benedikt nesli i tři vzdoropapežové.

Po pádu říše

Po pádu západořímské říše se v Itálii ustavily germánské státy; noví dobyvatelé byli zčásti křesťanští ariáni (odpůrci lidské přirozenosti v Kristu), zčásti ještě pohané. Ale už první germánský vládce Říma Odoaker se pokusil zrušit svobodnou volbu papeže římskými duchovními a prosadil na Petrův stolec svého člověka... Později získala i v Itálii rozhodující vliv Byzantská říše, takže dlouhou dobu bylo k přijetí papežského úřadu nezbytné schválení z Konstantinopole. Roku 800 Karel Veliký z iniciativy papežství obnovil císařství na Západě; toto císařství bylo pak někdy utiskovatelem, ale podle mého názoru daleko častěji ochráncem Petrova stolce...

Prvních sedm Benediktů — drsný film

Benedikt I. (575—579)

Do Říma, izolovaného od okolního světa vojsky Langobardů, došlo císařské potvrzení z Konstantinopole až po jedenácti měsících...

Pontifikát prvního z patnácti Benediktů na papežském stolci byl ve znamení něčeho, co je každodenní realitou i pro velkou část Božích oveček svěřených do správy současného papeže na neporovnatelně větším území, kde působí církev dneška — války a hladu. Císařské posádky se držely ve městech na pobřeží, italské vnitrozemí ovládaly a drancovaly hordy divokých nájezdníků. A tak jsou dokumenty, které nám historie o Benediktovi I. dochovala, velice typické a příznačné: jsou to doklady o udělených kněžských svěceních a o prodejkách nebo pronájmech církevního jmění, aby se získané prostředky mohly použít na pomoc hladovějícím. Víme také, že tento papež byl pohřben v chrámu svatého Petra.

Svatý Benedikt II. (684—685)

Rodilý Říman, mnich z Monte Cassina, byl papežem necelý rok, ale jeho služba byla plodná a požehnaná. Se svěcením musel čekat, až byzantský císař Konstantinos IV. schválí jeho zvolení — a ten si zcela vědomě dával na čas; sv. Benedikt II. jej ale přesvědčil, aby se této své výsady vzdal.

Papež byl úspěšný i v úsilí přimět západní církev k souhlasu se závěry III. konstantinopolského sněmu, čemuž se některé místní církve bránily.

Svátek tohoto papeže slavíme 7. května.

Benedikt III. (855—958)

Benedikt III. byl první ze tří nositelů tohoto jména, kteří se stali nástupci velkých světců na stolci Petrově... Kněz ze San Callista byl zvolen kardinály papežem ještě nad smrtelným ložem velkého papeže sv. Lva IV. (To ovšem nezabránilo

nenávislým fabulátorům, aby právě mezi pontifikát sv. Lva IV. a Benedikta III. neumístili smyšlenou historiku o „papežce Janě“; trápení církve v té době bylo ale zcela jiné...) Hned po pohotovité volbě Benedikta III., vyrazili poslové s žádostí o potvrzení k císařům (už západním) Lotharovi a Ludvíkovi II. Ale to, čemu se mělo rychlou volbou zabránit, přece nastalo: obávaný kardinál Anastasius posly podplatil a dal jim i peníze pro dva císařské zástupce v Římě. Ti pak řádně zvoleného papeže uvěznilo a týrali. Římský lid si však vynutil Benediktovo propuštění, biskupské svěcení i uvedení do úřadu. Následoval synod, který kardinála Anastasia odsoudil a exkomunikoval. Milosrdný papež jej však přijal zpět do církve jako laika.

Benedikt III. prokázal moudrost při řešení sporů mezi biskupy i statečnost při kritice pasivity biskupů ve Franské říši tváří v tvář politickým zločinům a zmatkům způsobeným dynastickými spory. Pohřben byl u sv. Petra.

Benedikt IV. (900—903)

Benedikt IV. byl rodilý Říman, muž nejlepší pověsti, velmi štedrý a mimořádně vzdělaný.

Obraz doby, skýtají některé jeho činy: dne 17. června 900 exkomunikoval z církve flanderského hraběte Balduina za to, že zavraždil Fulka, arcibiskupa v Remeši; poskytl asyl biskupovi z Amasie v Malé Asii, který se do Říma utekl, když jeho diecézi obsadili muslimové. V únoru 901 korunoval jako císaře Ludvíka III.; ten byl ale brzy svržen svými protivníky.

Benedikt V. (964)

Stručně řečeno — to bylo tak: v prosinci 955 byl zvolen papežem Oktavián, syn a dědic nedávno zemřelého reálného vládce Říma Albericha (který užíval titul „senátor a kníže římský“). Oktavián přijal jméno Jan XII. Brzy se dostal do sporu s německým panovníkem Otou I., kterého předtím pozval do Itálie a korunoval za císaře. Koncem roku 963, před blížícím se Otovým vojskem, Jan XII. uprchl i s papežskou pokladnicí do Tivoli. Synod (svolaný z iniciativy Oty I.) Jana povolal, aby se před účastníky synodu zodpovídal; když nepřišel, synod jej v prosinci 963 prohlásil za sesazeného (což není v pravomoci synodu) a zvolil nového papeže Lva VIII., který předtím nebyl ani jáhen. Když začátkem roku 964 Ota I. z Říma odešel, domníval se, že situace je stabilizovaná, Jan XII. se vrátil a Lva VIII. vyhnal. V únoru 964 Jan XII. svolal nový synod, který zase Lva VIII. prohlásil za sesazeného a v úřadu potvrdil jeho, tedy Jana XII. Ota se ale se svým vojskem znovu

HISTORIE

vrátil a Jan XII. zase uprchl. Už v květnu 964 však Jan XII. umírá, a to násilně, zavraždil jej manžel jeho milenkyně. Římský lid po zprávě o Janově smrti prosadil rychlou volbu nového papeže, protože nechtěl Lva VIII. Zvolen byl respektovaný a vzdělaný kardinál Benedikt — jako papež Benedikt V. Už v červenci 964 však Ota I. opět přitáhl do Říma a Lva VIII. znovu dosadil. Benedikt mu předal paliu a zůstal kardinálem. Ota I. ale pro jistotu Benedikta odvedl s sebou do Německa, kde žil v hamburské diecézi a v červenci 965 zemřel.

Benedikt VI. (972—974)

Benedikt VI. byl rodilý Říman. Po zvolení papežem v září 972 musel čekat až do ledna následujícího roku, než mohl přijmout biskupské svěcení — u toho se podle dobových zvyklostí vyžadovala přítomnost císařského zástupce, a ten se dřív nedostavil... Necelé dva roky pontifikátu Benedikta VI. byly klidné. Doklad o jeho působení nám poskytují dochovaná privilegia pro různé kostely v nejrůznějších zemích západního křesťanstva.

Ale pak zase přišlo ke slovu „temné“ desáté století. V polovině roku 974 zemřel císař Ota I. a to pochopil římský patricius Crescentius, bratr předchozího papeže Jana XIII., jako příležitost k uchopení moci nad městem. Začal tím, že zajal a uvěznil papeže. Benediktovi VI. — a hlavně císařské moci v Římě přitáhla na pomoc vojska vyslaná Otou II. Než dorazila do Říma, stihl Crescentius Benedikta VI. ve vězení usmrtit. Přesná příčina smrti není jasná, byl buď zardoušen — nebo zemřel hladem. Papežem vyhlásil Crescencius svého spolupachatele jáhna Bonifáce, který před blížícím se císařským vojskem vedeným hrabětem Siccem uprchl do Konstantinopole — opět, duchu tradic svého století, i s papežskou pokladnicí.

Benedikt VII. (974—983)

Po příchodu císařských vojsk se v říjnu 974 konala volba nového papeže, kterým se stal biskup ze Sutri Benedikt, jako papež Benedikt VII. Po odchodu vojsk se Crescentius ještě jednou pokusil získat nadvládu nad Římem, znovu se vrátilo císařské vojsko, aby nastolilo pořádek, a Benedikt VII. se pak ještě skoro devět let věnovat své službě, podporoval kláštery a snažil se pomáhat křesťanům v Africe, vystaveným stále silnějším útokům islámu.

Po smrti Oty II., který skončil při pobytu v Římě, se v dubnu 984 vyhnaný protipapež Bonifác do Věčného města vrátil, svrhl Benediktova nástupce Jana XIV., dal jej uvěznit a po několika měsících i zavraždit a znovu se ujal vlády jako Bonifác „VII.“. V červenci 985 římský lid povstal, uchvatitelé, který dál vraždil své odpůrce, lynčoval a jeho nahou mrtvolu vláčel ulicemi. Nový papež Jan XV. byl sice právoplatně zvolen, ale byl to jen exponent Crescentiova syna Joana Crescentia; postupně se mu však s císařskou pomocí podařilo se emancipovat a patřil k nejvýznamnějším pontifikům svého století.

Tusculská „dynastie“

Benedikt VIII. (1012—1024)

Benedikt VIII. byl synem hraběte tusculského a při křtu dostal jméno Řehoř. Na papežský stolec byl dosazen, když v bojích o moc nad Římem zvítězila jeho rodina. Přesto se projevil jako muž dobrého života. Dařila se mu zejména plodná spolupráce se světskou mocí. Benedikt VIII. měl „šťěstí“ na císaře: byl jím svatý Jindřich II. Dne 14. února 1014 jej papež v Římě korunoval. Jindřich potvrdil papežskou vládu nad Ravenou, a tím upevnil papežský stát, jehož existence byla v té době jedinou možností finančního zabezpečení Svatého stolce, asi jako dnes vlastnictví akcií a dalšího majetku.

Nepřátel a potencionálních nepřátel vždy ochotných sáhnout po zbrani měl Benedikt VIII. mnoho. V Římě crescentiovců, které porazil, na jihu muslimy, jejichž vpád odrazil, a křesťanské Normany, kteří začali ovládat jižní Itálii, s nimiž nakonec navázal přátelské styky.

Putoval do Německa (posvětil katedrálu v Bamberku, navštívil Fuldu), dalšími privilegii a symbolickým darem zlatého říšského jablka, jež dostal při své papežské korunovaci, podpořil klášter v Cluny ve Francii. Uspořádal za Jindřichovy vydatné podpory v Pavii synod, který odsoudil simonii (poskytování církevních úřadů za peníze) a sňatky kněží. V Remeši se usmířili král Robert Pobožný a Jindřich II. — všichni tři, papež, císař a král si vážili sebe navzájem, měli se i lidsky rádi a podporovali se. Šťastná doba.

Již tři dny po Benediktově smrti v dubnu 1024 byl za papeže zvolen jeho tělesný bratr z Tusculského rodu Romanus (což znamená česky Říman), který byl laik a hlava světské výkonné moci v Římě (s titulem konzul). Nový papež přijal jméno Jan XIX. a rychle absolvoval všechna potřebná svěcení. I on byl však velmi dobrý a úspěšný papež. Zemřel roku 1032.

Benedikt IX. (1032—1048)

Alberich, další z tusculských bratří, byl při smrti Jana XIX. Jednak již příliš starý na to, aby se ujal papežského stolce, což by mu možná nevydilo, a hlavně byl ženatý; proto místo sebe dosadil svého tehdy ani ne dvacetiletého syna Benedikta, kterého od dětství vychovával v přesvědčení, že papežský stolec je něco jako rodové dědictví. Benedikt IX. „uměl“ papežské funkce bez problémů, ale svým dvěma strýcům se nemohl rovnat ani mravností, ani rozumem. Stal se naopak jednou z největších poskvrn na Petrově stolci.

Významně se zapsal do českých dějin, když českému knížeti Břetislavovi nařídil založit klášter, aby se tak český vládce vykoupil z násilného uloupení ostatků svatého Vojtěcha v Polsku...

Doslova šilený byl ale jeho osobní život: množství milenek, orgie, na nichž se podle (odůvodněného?) přesvědčení Římanů děly i ty nejzvrhlejší sexuální praktiky... A někteří kněží ve věčném městě si z něj rychle začali brát příklad. Podporu obyvatelstva měla proto vzpoura jedné

z mocenských klik, která Benedikta IX. z Říma vyhnala a v lednu 1045 určila za papeže biskupa ze Santa Sabiny, který přijal jméno Silvestr III.

Po čtyřech měsících se ale Benedikt IX. vrátil a zase ovládl Řím; sám však záhy uznal, že na papeže se nehodí a rozhodl se, že se ožení, nechtěl ale o papežskou hodnost přijít jen tak... Prodal ji proto knězi Janu Grazianovi, svému kmotrovi, který přijal jméno Řehoř VI. Jan Graziane nebyl žádný svatokupec, byl to zbožný muž svatého života, ale měl za to, že zadarmo Benedikt IX. neodejde a pro odchod tohoto člověka z papežského stolce je třeba udělat všechno možné... Silvestr III. to akceptoval, nároku na papežství se vzdal a vrátil se do své diecéze.

Ale u toho nezůstalo. Benedikt i Silvestr však začali litovat, jak unáhle se vzdali moci, a každý si vybudoval v Římě proti Řehořovi mocenskou kliku a usiloval o ovládnutí papežství; bojovali i proti sobě navzájem... Vlastně už tehdy, v první polovině 11. století, zažila církev poprvé situaci trojpapežství, kterou známe (ve větším měřítku) z 15. století. Řím se stal jevištěm pouličních bojů všech tří frakcí a situace dospěla do bodu, kdy většina římského kléru řekla ne Benediktovi, Silvestrovi i Řehořovi a obrátila se na německého krále Jindřicha III., aby přišel do Říma a nastolil pořádek. Jindřich se zastavil v Sutri a Řehoř VI. jako jediný z trojice přišel s ním. Jindřich jej přijal jako právoplatného papeže. Za podpory krále pak Řehoř VI. uspořádal v prosinci 1046 synod, na který přišel Silvestr, ale Benedikt nikoli. Synod oba sesadil. Řehoř VI., který cítil svůj podíl viny především proto, že zaplatil za svůj úřad Benediktovi IX., odstoupil dobrovolně, odešel pak do Německa a zemřel v Kolíně nad Rýnem. Nového papeže hledal Jindřich III. mezi německými biskupy. Brémský biskup odmítl. Nakonec, po velkém zdráhání, tento kříž přijal bývalý králův kaplan a nyní biskup z Bambergu Suidger, člověk svatého života; přijal jméno Klement II. Spolu s Jindřichem III. vstoupil do Říma a Jindřicha korunoval na císaře. Jindřich III. zůstal následující rok v Itálii a, podle tradic císařů, cestoval z jednoho města ke druhému; papež jej doprovázel. Za celý rok, v říjnu 1047, však Klement II. zemřel. Jeho tělo bylo převezeno do Bamberku a tam pohřbeno.

Smrtí Klementa II. využil Benedikt IX. Dívka, se kterou se chtěl oženit, jej odmítla, a tak usoudil, že bude přece jenom papežem... Nejdříve byl akceptován, stolec se Klementovou smrtí uvolnil a on byl předtím právoplatným, ačkoli hříšným papežem. Ještě jednou, už potřetí, se vrátil a po tři čtvrti roku (od listopadu 1047 do července 1048) vykonával papežský úřad. Ale nepoučil se, nezměnil způsob života, upadl do starých zlovyků a zlořádů. Jindřich III. jej znovu z Říma vyhnal. Benedikt měl tehdy teprve dvaatřicet let, ale byl lidskou troskou se zdravím zničeným hříšným životem. Uchýlil se do kláštera v Grottaferrata, tam definitivně abdikoval a dožil svůj život jako kajícíkn.

Následovali čtyři papežové, kteří usilovali

HISTORIE

o nápravu poměrů v Římě, opírajíce se o těsnou spolupráci s německými panovníky: Damasus II. (předtím biskup v Brixenu, dnes v Itálii), který za necelé tři týdny zemřel na malárii, Lev IX. (předtím biskup v Toulouse, dnes Francie), který se zapsal do dějin jako jeden z nejlepších nástupců svatého Petra a právem jej uctíváme jako svěťce, Viktor II. (předtím biskup Eichstättu) a Štěpán X., (bratranec Lva IX., předtím opat na Monte Cassinu).

Tak se v dějinách putujícího Božího lidu stále střídá stín a světlo, svatost a hřích, radost a trápení, ale stále jsme dětmi svého nebeského Otce, který ví i o každém vlasu na naší hlavě a nenechá nás zahynout. Jemu buď vždy a ve všem chvála a sláva nyní i na věky. Amen.

Ale ani tato řada papežů, sloužících církvi v letech 1048–1058 nedokázala zlomit moc tuskalých hrabat a jejich klíky... V dubnu 1058 dokázali tuskulští zkorumpovat sbor kardinálů hrozbami, penězi i sliby natolik, že za nástupce Štěpána X. zvolili jejich člověka, biskupa z Velletri Jana Mincia, který přijal jméno Benedikt X., po onom zkaženém mladíkovi, který se stal papežem před pětadvaceti lety... Volba není uznávána za platnou a Benedikt X. je jen vzdoropapežem. Jeho odpůrci se shromáždili v Sieně a v prosinci 1058 zvolili římským biskupem Gerharda, arcibiskupa ve Florencii, který přijal jméno Mikuláš II. a v lednu 1059 vstoupil do Říma a byl řádně korunován. Benedikt X. vedl však proti papeži gerilovou válku v jižní Itálii, kterou prohrál. Zemřel roku 1080 jako vězeň v opatství svatě Anežky.

Dva papežové a dva vzdoropapežové ze 13. a 14. století

Blahoslavený Benedikt XI. (1303–1304)

Následující Benedikt, který se vrátil k tomuto papežskému jménu po více jak čtvrt tisíciletí, nepřeskočil v číslování vzdoropapeže Benedikta X., což se projevilo i v následujícím označování, takže ačkoli je nynější papež Benediktem XVI., je to patnáctý papež tohoto jména; nese tak v svém jménu i odkaz na jednoho vzdoropapeže; není to sice jediný podobný případ, ale jméno Benedikt je tak na papežském stolci opravdu jménem pokory...

Původním jménem Niccolo Boccasini, nás Benedikt XI. uvádí do zcela jiné doby než jeho devět předchůdců... Narozený 1240 v Trevisu v severní Itálii, vstoupil k dominikánům a roku 1296 se stal generálním představeným řádu. Měl vynikající teologické vzdělání. V roce 1298 byl jmenován kardinálem a biskupem v Ostii u Říma, ale sloužil papežství jako diplomat pověřovaný úkoly v mnoha zemích od Dánska přes Rakousko a Uhersko až po Srbsko.

Jako papež vstoupil do doby vrcholící pře mezi rody Colonnů a Orsiniů, jejichž základem bylo, že z těchto rodů pocházeli předcházející papežové, kteří příslušníci svého rodu štedře obdarovávali a majetek těch druhých se snažili omezit. Rozdělený byl sbor kardinálů. Benedikt XI. se snažil spor mírnit.

Podobně mírnými prostředky se snažil čelit i nárokům tehdejších mocných na Apeninském poloostrově.

Těžkým konfliktem, který tento papež zdědil, byla exkomunikace francouzského krále Filipa IV. Sličného; Benedikt exkomunikaci zrušil, ale odmítl odsoudit svého předchůdce, který ji vyhlásil.

Roku 1303 přijal vyznání víry patriarchy nestoriánského katolického obřadu Jahballahy III.

Zemřel v Perugii 7. července 1304. Ačkoli pontifikát Benedikta XI. netrval ani celého tři čtvrtě roku, byl naplněn velkou aktivitou a množstvím správných rozhodnutí.

Za blahoslaveného jej vyhlásil roku 1736 papež Klementem XII. Jeho svátek se slaví 3. července.

Benedikt XII. (1334–1342)

Jedním z právoplatných papežů, kteří však sídlili trvale v Avignonu, byl Benedikt XII., původním jménem Jacques Fournier, syn sedláka v Severdunu u Toulouse ve Francii.

V Paříži studoval teologii, stal se mnichem a pak opatem v cisterciáckém klášteře Fontfroide, roku 1317 biskupem v Pamiers, odkud byl přeložen do Mirepoix. V roce 1327 získal kardinálský klobouk.

Bylo jasné, že papež by se měl vrátit do Říma, ale většině kardinálů se tam nechtělo. Před papežskou volbou po smrti Jana XXII. koncem roku 1334 se tedy hledal někdo schopný, vhodný, ale takový, aby zaručeně zůstal v Avignonu. Když se nikdo takový nerýsoval, odevzdali kardinálové zatím hlasy pro biskupa Fourniera, člověka bez postavení, jmění a přívrženců, který se podle jejich přesvědčení nemohl stát papežem, aby tak získali čas k dalšímu jednání... Jenže takto zauvažovaly (jistě z řízení Božího...) dvě třetiny kardinálů a papežem se k jejich a svému údivu stal právě tento chudý cisterciák.

Svého úřadu se pak ujal velice energicky. Byl to papež reformátor a napravovatel mravů. Hned po své korunovaci 8. ledna 1335 začal podnikat kroky k návratu do města svatého Petra. Začal s opravami bazilik svatého Petra ve Vatikánu a svatých Janů v Lateráně. Když viděl sílu kardinálského odporu proti Římu, kde bylo ostatně v té době opravdu nebezpečno, navrhl jako kompromis sídlo papeže v Boloni. Ale ani s tím neuspěl. Tak se nakonec rozhodl budovat papežské sídlo v Avignonu — roku 1339 zahájil stavbu dodnes stojícího slavného papežského paláce. Svědomí si uklidňoval posíláním velkých částek i pro římské a vůbec italské chudé...

Do Říma se tedy nevrátil a své reformní úsilí rozvinul v Avignonu: zeštíhlil tamní papežský dvůr, když všechny nepotřebné duchovní poslal domů, do diecézí a farností, kam byli ustanoveni a kde měli sloužit. Omezil jen zvaný „avignonský fiskalismus“, placení za jmenování do úřadů, v jehož důsledku plynulo do jihofrancouzského města množství peněz z celé katolické Evropy.

Bojoval proti nepotismu, tedy obsazování funk-

cí příbuznými, a na prvním místě odmítl uchazeče z vlastní rodiny; trval na tom, že jeho neteř (která nebyla šlechtična), si nevezme žádného ze šlechticů, kterých se o ni ucházelo mnoho, aby se dostali do příbuzenského vztahu s papežem.

Organizováním modliteb i penězi pomáhal Arménům, vystaveným útokům muslimů.

Své teologické vzdělání i pohotovost k trestům uplatnil proti mylným názorům své doby, například radikálnímu spriritualismu či proti anti-papežským teoretikům financovaným velmi svévlným německým králem Ludvíkem Bavorskem.

Mnohem méně byl úspěšný na složitém politickém kolbišti své doby. Především nestačil na lsti francouzského krále Filipa VI.; ten dokázal tlakem a intrikami — a za podpory většiny avignonských kardinálů — znemožnit smíření mezi papežem a Ludvíkem Bavorskem; Ludvík se pak proti Francii spojil s anglickým králem Edvardem III. a vypukla válka, které se papež snažil zabránit. Ale pak se Filip s Ludvíkem Bavorskem smířil, ovšem s podmínkou, že se Ludvík Bavor nesmíří s papežem...

Filip znemožnil i papežovu snahu vyhlásit křížovou výpravu na osvobození Palestiny, Benediktovi XII. se zato podařilo zastavit islámský útok na pyrenejský poloostrov vyhlášením křížové výpravy roku 1339.

Smutný je příběh dvou pozdějších avignonských vzdoropapežů jména Benedikt — Pedro de Luna, původem z Aragonie se podepisoval Benedikt XIII. v letech 1394–1423; Benedikta „XIII.“ posléze neuznávala ani Francie (předtím ovšem opora avignonských papežů); Francouzi jej i na krátkou dobu uvěznil i stále nutili k rezignaci. Nejdéle jej uznávalo za papeže Skotsko. Nakonec měl jen pět kardinálů, s nimiž dožil na svém rodovém hradě Pensicola v Aragonii. Po něm se stal ještě Bernard Garnier v letech 1423–1430 Benediktem „XIV.“

Osmnácté století

I po těchto dvou vzdoropapežích, jako po tom předchozím, trvalo více než čtvrt tisíciletí, než papežství sáhlo opět po jméno Benedikt. Opět se tak ocitáme ve zcela jiné době. 18. století, do něž spadají pontifikáty dalších dvou papežů jménem Benedikt, neprožilo žádnou třicetiletou válku; rozdělení západních křesťanských zemí na katolické a protestantské se zdálo být „vykolikováno“ ne-li na věky, tedy na nedohledně dlouhou dobu. Pevné formulace nezměnitelné pravdy Božího zjevení, jak je nalezl Tridentský koncil, dávaly pevnou oporu každému, kdo chtěl katolicky věřit; zásady církevní organizace a kázně se jevily jako stejně pevně stanovené a zbývalo vlastně „jen“ podle nich žít. V tomto smyslu setrvalo celé 18. století pod křídly Tridentského koncilu.

Přesto, samozřejmě, i církev tohoto století nesla svůj kříž. Hlavním problémem byl vliv osvícenské filozofie, která, i když většinou (někdy také) nebyla přímo přiznaně ateistická, křesťanství žité, ne pouze formální, vnímala jako zlo a bojovala proti

HISTORIE

němu. Osvícenství stojí na počátku pýchy moderního světa, je začátkem cesty, jež vyvrcholila Gulagem a Osvětlení (jako by i jméno Osvětlení něco naznačovalo...). Osvícenství mělo vliv na nárůst arogance moci, jak ji s sebou nesly ideje absolutistického státu, jemuž, pokud byl formálně katolický, často právě církev byla trnem v oku a papežství leckdy složilo jako vhodný terč k dokazování vlastní síly a „odvahy“ měnit svět... I zde lze tedy nalézt paralely k současnému světu.

Benedikt XIII. (1724 – 1730)

Tento papež z rodu Orsini vstoupil do hry se složitě a pro něj ne právě výhodně rozdanými politickými kartami... Roku 1709 habsburský císař Josef I. svými vojsky obsadil Řím a násilím si tak vynutil uznání svého bratra Karla III. jako španělského krále. Sicílie, Kalábrie a Apulie, kde měl papežský stát od roku 1059 lenní právo, byla bez ohledu na to vyhlášena roku 1719 z vůle velmocí samostatným královstvím dědičným v savojském rodu; a když papež Klement XI. reagoval vyhlášením interdiktů (zákazu bohoslužeb), nový král Viktor Amadeus se nerozpakoval vyhnat všechny duchovní, kteří papežský zákaz respektovali, ze svého ostrova – vyhnaných kněží byly asi 3000 (slovy: tři tisíce). Lenní práva církevního státu později nerespektoval ani Habsburk Karel VI. (otec Marie Terezie), když rozhodoval o Parmě a Piacenze, ale zde se již Svatý stolec omezil jen na formální protest. Papežství se učilo, co to je státní moc novověku.

Ale první „svůj vlastní“ konflikt měl Benedikt XIII. s Portugalskem, kde osvícenská státní moc patřila k nejbezohlednějším. Portugalsko tvrdě zabojovalo v osobní věci odvolaného papežského nuncia v Lisabonu Bichiho; ten se jednak velmi sblížil s tamními vládci, jednak se „proslavil“ nemravným způsobem života. Portugalský dvůr si zamlouval, že papež musí Bichiho jmenovat kardinálem. Byla to zároveň zkouška moci a zároveň snaha ponížit papežství jakožto instituci... Benedikt XIII. této ostudné žádosti nevyhověl, i když to znamenalo otevřený konflikt s portugalským státem. (Bichi se však stejně dočkal; ve snaze ukončit spor jej nakonec kardinálem jmenoval Benediktův nástupce Klement XII.) Benedikt XIII. zato povýšil jiného exponenta osvícenství, svého bývalého notáře Coscia, jehož učinil kardinálem a pod jeho vlivem různým osvícenským vládám v nejedné věci ustoupil. Spor se Sicílií Benedikt XIII. ukončil tím, že uznal královský titul Viktora Amadea a dal mu právo určovat obsazení sicilských biskupství, právo, které si nový král stejně už předtím uzurpoval... Ale když Benedikt XIII. nařídil, aby se kněží v celé církvi latinského obřadu modlili v breviáři officium Řehoře VII., které obsahuje zmínku o jeho sporu s císařem, vzaly to osvícenské panovnické dvory jako provokaci...

Benedikt XIV. (1740 – 1758)

Původním jménem Prosperus Lambertini, byl

příkladem toho, že vynikající osobnost na významném místě může změnit již nastavené výhybky doby a dát veřejnému dění nový směr. Osobní vlastnosti tohoto papeže způsobily, že byl nesmírně ctěn a vážen i v osvícenské Evropě 18. století. Byl to vědec (církevní právník a historik); zejména jeho dvě stěžejní díla, jakési rozsáhlé a mnoha doklady podpořené „příručky“ pro postup při svatořečení a o jednání diecézních synod se užívaly jako rozhodující vodítka pro praxi církve až do 2. vatikánského koncilu a význam si udržely dodnes. Benedikt XIV. imponoval současníkům také, dnešním jazykem řečeno, manažerskými schopnostmi: byly to i jeho ekonomické úspěchy při správě papežského státu, které podpořily autoritu Petrova nástupce mezi evropskými panovníky... Nadto měl Benedikt XIV. dar kontaktu s lidmi a veselou, radostnou povahou, takže okouznil každého, s kým se setkal. Chtěl být přátelský ke všem, dokonce i k Voltairovi. Dosáhl však jen toho, že jej osvícenci uznávali, ne, že by změnil své názory.

Snažil se zadržet nápor proticírkevně naladěných, osvícencem ovlivněných vlád. Uzavřel dlouhou řadu konkordátů s evropskými státy. Historikové mu však vytkají, že při tom měl sklon dávat přednost krátkodobým kompromisům před trvalejšími, ale náročnějšími řešeními a příliš svázal ruce svým nástupcům. V podstatných věcech však neuhnul a celkově zvýšil vliv papežství.

Za jeho pontifikátu se také už plně projevil útok osvícenských vlád proti jezuitskému řádu. I zde stálo v první linii Portugalsko. Benedikt XIV. udělil portugalskému králi čestný titul *Rex fidelissimus* (Kráľ nejvěrnější – ve smyslu „nejvíce věřící“), čímž jej postavil po bok ostatních absolutistických panovníků, kteří podobné tituly milovali; přiznal mu i rozsáhlé patronátní právo a tím vliv na církevní správu, ale jezuité před ním chránili; neustoupil požadavku na vizičtí jezuitských kolejí kardinálem Saldanhou, o kterém bylo známo, že tento řád nenávidí. Spojenému tlaku evropských dvorů, aby byli jezuité zrušeni, do jehož čela se pak postavilo Španělsko, odolával ještě Benediktův nástupce Klement XIII.; zrušení jezuitů však podepsal následující pontifik Klement XIV. v roce 1773; zrušení neuznali panovníci v nekatolických zemích Rusku a Prusku, kde jezuité vedli (v ruské části Polska a v pruském Slezsku) střední školy; řád byl obnoven pro celou církev až v 19. století.

Dvacáté století

Benedikt XV. (1914 – 1922)

Giacomo della Chiesa, syn ze šlechtické rodiny, se narodil roku 1854 v Janově. Velmi vzdělaný a pracovitý muž byl od narození lehce tělesně postižen, což se projevilo několika velmi drobnými tělesnými deformacemi končetin, ale i v oblasti. Sám na toto téma žertoval a odkazem na středověkou výzdobu katedrál říkal: „Já jsem jen ubohý vodní chrlíč mezi krásami Říma...“

Pracoval jako státní podsekretář ve Vatikánu a později byl jmenován arcibiskupem

v Boloni. Papežem byl zvolen 3. 9. 1914, tak říkajíc za pět minut dvanáct. Konkláve totiž zastihlo Itálii ještě jako neutrální stát, takže se na ně mohli bez obtíží dostavit i kardinálové ze zemí, které už vedly válku.

V průběhu první světové války bylo papežovou hlavní snahou zachovat neutralitu, což přišlo některým, zejména katolickým, zemím na obou stranách fronty za těžko (Itálie bojovala proti Rakousku). Na druhé straně právě důsledná neutralita Vatikánu vedla k tomu, že diplomatické styky s ním navázaly Británie a Nizozemí, protestantské státy se silnou protipapežskou tradicí. Dne 1. 8. 1917 poslal Benedikt XV. nótu všem hlavním zemím konfliktu, v níž žádal mírové řešení. Některé vlády přímo odmítly, jiné neodpověděly... Po tomto neúspěšném pokusu o diplomatickou iniciativu se Benedikt XV. soustředil na humanitární aktivity, a jeho snaha o zmírnění bídy a válečného utrpení přinesla mnohé plody.

Velmi zdůrazňoval misijní aspekt církve a zasazoval se o to, čemu se dnes říká inkulturace: hlásání evangelia bez hlásání současného evropanství.

Z jeho dalších skutků je, domnívám se, třeba nezapomenout na zřízení dvou nových ústřední orgánů ve Vatikánu, které působí dodnes: kongregace pro semináře a univerzity a kongregace pro východní sjednocení církve.

Za Benedikta XV. byla dokončena kodifikace církevního práva a roku 1917 se zveřejnil *Codex iuris canonici*, který platil až do pontifikátu Jana Pavla II.

S jeho jménem je také spojeno odmítnutí požadavků části katolického kléru z českých zemí, po kterém následovalo ustavení Církve československé; papež odmítl zřízení zvláštního patriarchátu pro Československou republiku, zrušení kněžského celibátu v Československu a další výjimku v zavedení národního jazyka do liturgie.

Benedikt XV. zemřel náhle 22. ledna 1922.

Benedikt XVI. (od roku 2005)

Je snad dostatečně znám... Benedikt XVI. sám vysvětlil, proč si vybral právě toto jméno při generální audienci, která se konala ve středu 27. 4. 2005 na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu.

Řekl, že chce symbolicky navázat na pontifikát papeže Benedikta XV., který vedl církev v neklidných dobách 1. světové války. „Byl opravdovým a odvážným prorokem míru, o který těžce a statečně zápasil. Nejprve když se pokoušel zamezit dramatu války a poté eliminovat její strašlivé následky. V těchto šlápějích chci pokračovat ve svém úřadu, ve službě smíření a sounalosti mezi lidmi. Jsem hluboce přesvědčen, že velký dar míru je především Božím darem, darem velice křehkým a vzácným, darem, který si musíme vyprošovat, chránit ho a vytvářet ho den po dni s přispěním každého z nás.“

Modleme se za papeže.

Dr. František Schildberger

Převzato z internetového serveru

<http://sklenenykostel.net>, 23. května 2007.

ZPRÁVY / ROZHOVORY / DOTAZY ČTENÁŘŮ

Egypt: Islamistické útoky na koptské křesťany

8. června byla v severoegyptském městečku 30 km západně od Alexandrie přepadena a zpusťována koptská obytná čtvrť. Sedm křesťanů bylo zraněno. Útočníci měli zbraně a hořlaviny.

Také v další lokalitě 8 km od Alexandrie zaútočili 12. června muslimové na kostel Panny Marie.

Mezinárodní společnost pro lidská práva (IGFM) upozorňuje, že útoků pro-

ti egyptským Koptům letos přibývá. Už v dubnu byl v Alexandrii ubodán jeden Kopt a dalších dvanáct bylo těžce zraněno.

V květnu přepadli islamisté křesťanské domy a obchody v Bémě (60 km jižně od Káhiry) kameny a bombami, znásilňovali ženy, tloukli muže, spalovali domy. Deset Koptů bylo těžce zraněno.

KATH.NET

„Bitva ještě není rozhodnuta“

Řeč o Bohu v ústavní smlouvě EU

Rozhovor Nicolase Schnalla s poslancem Evropského parlamentu a místopředsedou CSU Ingo Friedrichem.

NS: Větší transparentnost, odstranění demokratického deficitu, vyjasnění kompetencí jednotlivých institucí: to vše jsou důležité body ústavní smlouvy EU. Ale je vůbec možné se na nich dohodnout, nebude-li se napřed hovořit o jejich základech, tedy o společném chápání křesťanských hodnot?

IF: Teoreticky je možné tyto body projednávat i bez výslovné zmínky o křesťanském hodnotovém základu. Ale je také pravda, že tento základ za všemi takovými aspekty stojí. Spolkový prezident Roman Herzog to kdysi na půdě Konventu o základních právech formuloval takto: „Analyzujeme-li podrobněji hodnoty, jež je dnes třeba uplatnit v chartě základních práv EU, mají téměř bez výjimky původ v Bibli.“

NS: Proč je potom pro státy jako Francie tak obtížné zakotvit také tyto společné kořeny v ústavní smlouvě?

IF: Francie už mezitím nicméně souhlasila s formulací, že EU je vybudována „na základě duchovně-náboženského dědictví“. Ale pro Francii je zřejmě nemožné akceptovat ještě dodatečnou zmínku o Bohu. Francouzi se přitom stále odvolávají na výdobytky Francouzské revoluce. Patrně se obávají, že zřetelný odkaz na Boha v nové ústavní smlouvě by ji opět orientoval do minulosti.

NS: Kolem včlenění odkazu na Boha do společné ústavy je mezitím nápadně ticho. Znamená to, že křesťanští politici v této otázce definitivně kapitulovali?

IF: Bitva ještě není rozhodnuta. O odkaz na Boha je třeba bojovat až do definitivního výsledku. A v této

záležitosti máme nového spojence — Polsko. V posledních týdnech se sice dostala do popředí pozornosti jiná témata, jako je stanovení váhy hlasů různých států nebo také vývoj kolem charty základních práv, ale křesťanští politici rozhodně boj za odkaz na Boha nevzdali. Je však třeba realisticky vidět, že vsunout do ústavy odkaz na Boha proti rozhořčenému odporu Francie je velmi těžké.

NS: Ještě před několika měsíci se pro odkaz na Boha zřetelně vyslovila Angela Merkelová. Neměla právě ona jako předsedkyně Rady historickou šanci tuto otázku znovu oživit?

IF: Jsem přesvědčen, že jakmile kancleřka vycítí, že by pro odkaz na Boha byla aspoň jiskřička naděje, jistě by se této šance chopila. Musíme však ještě vidět něco jiného: kdyby charta základních práv nenabyla žádné právní moci, pak by nezískal žádnou platnost ani článek 51, který se jednoznačně týká církví. Je nutno neustále dohlížet na to, aby hodnoty, které jsou pro Evropu v jejím nejhlubším jádře určující, našly také v nových evropských smlouvách právní vyjádření.

NS: Mají pak křesťanské církve vůbec ještě možnost se v této pro ně tak důležité otázce prosadit?

IF: Všechno podstatné v Evropě má své kořeny v křesťanství. Církve tedy budou bojovat dále, ať už to přinese jakékoli možné výsledky, i kdyby se ještě v nejméně příznivém případě zmínka o Bohu do některé formulace ústavní smlouvy nedostala. Neztrácím důvěru, že se nakonec křesťanské hodnoty v nepřehlédnutelné formě prosadí.

*Z němčiny přeložil Dr. Václav Frei.
Die Tagespost, 19. června 2007*

Proč se modlit „přijď království tvé“? Co se urychlí a proč se to má urychlovat?

Asi nejjednodušší by bylo říct: modlíme se to proto, že nám to tak řekl Kristus, Boží Syn. Pro mnohé je to příliš jednoduchá odpověď, ale je zřejmé, že tato pravda je východiskem pro jakýkoliv hlubší náhled. Jestliže nám něco říká Kristus, pravda sama, musíme v tom hledat pouze pravdu. On jistě nepronesl žádné zbytečné slovo, zvlášť ne ve chvíli, kdy se ho jeho učedníci ptali na tak důležitou věc: Jak se modlit?

Co je tedy oním „královstvím“, za jehož příchod nás Kristus učí prosit svého Otce? Předně je to Boží život a jeho panování v nás. To se uskutečňuje skrze Božské ctnosti víry, naděje a lásky. Skrze tyto ctnosti Bůh přebývá v naší duši a uschopňuje nás jednat božsky. My tak uskutečňujeme Jeho království na zemi, protože jednáme s mocí a silou vlitou Bohem. Když prosíme za příchod Božího království, prosíme, aby v nás rostly Boží ctnosti a Jeho život v nás se upevňoval.

Dále je oním královstvím jistě Kristova Církev. Když tedy prosíme za příchod Božího království, prosíme za rozmnožení a upevnění Církve, která je založena ke spáse lidí. Prosíme, aby její přítomnost ve světě byla jasným znamením Boží dobroty i jeho majestátu.

A nakonec v této prosbě prosíme, abychom my sami přišli do Jeho království, které je v nebi.

Sv. Cyprián z Kartága (+258), který napsal knihu „O modlitbě Páně“ Božím královstvím nazývá dokonce samotného Krista, po Němž máme denně toužit, aby přišel a v Němž máme kralovat. Ale dále upozorňuje, že je třeba nepřetržitě modlitby a prosby, abychom z nebeského království nevypadli.

Co se tedy touto prosbou má urychlit? Naše svatost a Boží život v nás; rozmnožení a upevnění Církve po celém světě; a také naše cesta do nebe, která se tak má stát bezpečnější.

Přestože nás Bůh nepotřebuje a nemáme co přidat jeho slávě, přesto chce, abychom svými modlitbami a životem spolupracovali na jeho díle, kterým se jeho dobrota projeví navenek.

fr. Cyprián Suchánek OP

KOMENTÁŘE

Impérium (antidiskriminace) vrací úder!

V minulém volebním období Paroubkova vláda předložila návrh tzv. antidiskriminačního zákona, který hodlal omezit svobody občanů ve sféře bydlení a vzdělávání, jakož i pošlapat princip presumpce nevinny. Návrh byl podporován socialisty a Uníí svobody; nakonec byl zamítnut hlasy ODS a mnohých poslanců KDU-ČSL.

Proto překvapuje, že nyní vláda ODS a KDU-ČSL obdobný antidiskriminační zákon předkládá (připravuje jej Legislativní rada Cyrila Svobody). Že by politici ODS a KDU-ČSL zapomněli na své politické přesvědčení? To uvidíme při hlasování v Parlamentu, stejně jako i definitivní podobu návrhu zákona (např. ministerstvo vnitra jej navrhlo rovnou zamítnout jako nepotřebný). Spíše se zdá, že levicově-liberální establishment je v různých vládních radách zakořeněn natolik, že ať už jsou demokraticky zvolený parlament a vláda jakékoli, tito levicově-liberální aktivisté opětovně předkládají a protlačují svou ideologickou agendu.

Řekněme to otevřeně: tzv. antidiskriminační zákon hodlá omezit svobodu občanů jednat na základě jejich morálního, politického či náboženského přesvědčení; hodlá pošlapat svobodu smlouvy a spolčování.

Již nyní podle zákoníku práce nemůže zaměstnavatel odmítnout zájemce o práci na základě jeho politického přesvědčení. Sdružení politických vězňů totality či vzdělávací instituce propagující svobodnou společnost by nemohly otevřeně říci komunistickému stalinistovi či neonacistickému skinheadovi, pokud by ti měli tu drzost provokativně žádat o práci v těchto nestátních organizacích, že z důvodu jejich hanebného politického přesvědčení, naprosto neslučitelného s posláním oněch institucí, o jejich službě zájem nemají. Kdyby jim to otevřeně řekly, porušily by zákon. Kdyby otevřeně řekly pravdu, proč je nezaměstnají, tudíž realizovaly by svou svobodu slova jakož i svobodu smlouvy a spolčování (jež znamená nejen svobodu se s někým dobrovolně spolčit a smlouvu uzavřít, ale i se s někým nespolečit a smlouvu neuzavřít), porušily by zákon. To je princip tzv. antidiskriminace: omezení, resp. pošlapání svobody smlouvy a spolčování.

Návrh tzv. antidiskriminačního zákona tento princip umocňuje a ještě i dále rozšiřuje na sféru bydlení a vzdělávání.

Foto: archivo

Chce zakázat nejen tzv. „diskriminaci ve věcech práva na zaměstnání a přístupu k zaměstnání“, ale i tzv. „diskriminaci ve věcech přístupu ke vzdělání a jeho poskytování, přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování“. Přitom diskriminací rozumí „takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu rasy nebo etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru... politického či jiného smýšlení... členství nebo činnosti v politických stranách nebo politických hnutích... rodu, manželského a rodinného stavu nebo povinnosti k rodině“.

Návrh zákona taky neopomněl stanovit, že „zdravotním postižením se pro účely tohoto zákona rozumí i ztráta nebo omezení tělesných, smyslových nebo duševních funkcí...“, přítomnost mikroorganismů, organismů nebo jiných cizorodých předmětů v těle, jež způsobují nebo mohou způsobit chronickou nemoc“.

Takže pokud by byl tento návrh zákona přijat, nejen že bych nadále nesměl využít svou svobodu nenásilně jednat na základě svého mravního přesvědčení a ve své vlastní nestátní organizaci bych o zaměstnání se ucházejícího nácka nebo komouše nemohl poslat do háje, ale my, občané České republiky, bychom přišli i o tyto další svobody:

– Majitelka domu by se nemohla rozhodnout pronajmout byt pouze ženám-studentkám a nikoli mužům-studentům na základě přesvědčení, že děvčata jsou pořádnější než kluci.

– Katolický majitel domu, který

chce žít v souladu s učením Církve, by již neměl právo pronajmout byt pouze manželskému páru, a nikoli páru svobodnému nebo homosexuálnímu.

– Soukromá škola by nemohla přijímat za žáky jen děvčata.

– Skautský oddíl by nemohl odmítnout přijímat za instruktory aktivní homosexuály.

– Onen skautský oddíl by nemohl odmítnout za instruktora nejen aktivního homosexuála, ale ani HIV pozitivního. Anebo taky někoho s leprou.

– Soukromé židovské gymnázium by nemohlo přijímat za žáky děti pouze židovských rodičů.

– Nestátní baptistická škola by nemohla přijímat za učitele jen věřící baptisty.

– A nikdo z předchozích by nesměl odmítnout pronajmout byt či udělit zaměstnání učitele člověku, který konvertoval k vahhábistickému islámu a považuje Usamu bin Ladina za svého hrdinu.

To je jen pár příkladů svobod, o které bychom po přijetí tzv. antidiskriminačního zákona přišli. Otázka: Chceme to? Skutečně chceme ztratit svobodu nenásilně jednat na základě svého mravního, politického či náboženského přesvědčení na svém vlastním majetku či se svým vlastnictvím? Skutečně chceme přijít o svobodu smlouvy a spolčování, jež, má-li být svobodou, musí zahrnovat i svobodu se s někým nespolečit a smlouvu neuzavřít?

Sledujme další vývoj tzv. antidiskriminačního zákona. A již teď mějme obavy. Velké obavy. Impérium antidiskriminace se totiž rozhodlo vrátit úder.

Dr. Roman Joch

Autor je ředitelem Občanského institutu.

NA ZÁVĚR

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Díky

Děkuji vám za zaslání zpráv z katolického světa. Je to od vás perfektní servis, kdy člověk nejen ví, co se děje, ale také za jaké potřeby se aktuálně modlit. Děkuji za vše, co podnikáte a vzpomínám na vás v modlitbě.

Mojmír Novotný, Brno

Dvě poznámky k článku „Kamkoliv jdete...“ o přítomnosti Církve v mimokřesťanském světě [RC Monitor 11/2007]

Pomoc potřebným musí vždy být adresná, a to dle jejich skutečných požadavků. Neadresná pomoc se velmi často zneužívá. Jsou opakované zkušenosti našich zahraničních pracovní-

ků, kdy v místní prodejně pro lepší lidi (asi jako dřívější komunistický Tuzex) se prodává jídlo i jiné věci dokonce ještě s nápisem, že je darovala nějaká charitativní organizace jejich strádajícímu lidu. V horších případech se takové dodávky dostanou někdy úplně jinam, zejména ne pro místní křesťany. Četné charitativní organizace tak mají zisk z toku peněz od důvěřivých lidí, ale výsledek je již vůbec nezajímavý. V mnoha případech se tak jedná o hrubé zneužití dobré vůle štedrých lidí.

Řada mezinárodních organizací z takto získaných prostředků hradí i své sekulární projekty, které vůbec neodpovídají zájmům křesťanů.

Z poslední doby možno jmenovat např. organizaci Amnesty International, ke které mají vážné výhrady katoličtí biskupové Kanady, Anglie a USA. Křesťané by měli vždy vědět, co a zejména koho skutečně podporují.

Petr Jilek, Praha

Je dobře, když upozorňujete, že skutečný vliv Církve ve světě je větší, než vyjadřují čísla o počtech katolíků. Je ale třeba mít na paměti, že ani tato čísla nemohou být všude přesná.

Při nedávné přednášce o biskupské synodě o liturgii řekl biskup Dominik Duka, co se doslechl od biskupů z muslimských oblastí:

Je mnoho věřících katolíků, kteří formálně zůstávají muslimy nebo hinduisty, protože nemají odvahu se k Církvi přihlásit veřejně; jde především o ženy, pro které by přiznání k víře mělo katastrofální následky.

Podle odhadu těchto biskupů například v Indii tvoří třetinu účastníků katolických bohoslužeb hinduisté, v Libanonu tvoří čtvrtinu účastníků muslimové. Pokud by se v těchto zemích uplatnila alespoň částečná náboženská svoboda, došlo by patrně ke statisticky významnému posunu.

Emma Novotná, Praha

Liturgická čtení

8. 7. Neděle	Iz 66,10–14c, Žl 66, Gal 6,14–18, Lk 10,1–12.17–20 <i>14. neděle v mezidobí</i>	12. 7. Čtvrtek	Gn 44,18–21.23b–29; 45,1–5, Žl 105, Mt 10,7–15 <i>sv. Jan Gualbertus</i>
9. 7. Pondělí	Gn 28,10–22a, Žl 91, Mt 9,18–26 <i>sv. Veronika Giuliani</i>	13. 7. Pátek	Gn 46,1–7.28–30, Žl 37, Mt 10,16–23 <i>sv. Jindřich (II.) Primus</i>
10. 7. Úterý	Gn 32,23–33, Žl 17, Mt 9,32–38 <i>sv. Amalberga (Amálie)</i>	14. 7. Sobota	Gn 49,29–32; 50,15–26a, Žl 105, Mt 10,24–33 <i>sv. Kamil de Lellis</i>
11. 7. Středa	Př 2,1–9, Žl 34, Mt 19,27–29 <i>sv. Benedikt z Nursie</i>		
15. 7. Neděle	Dt 30,10–14, Žl 69, Kol 1,15–20, Lk 10,25–37 <i>15. neděle v mezidobí</i>	19. 7. Čtvrtek	Ex 3,13–20, Žl 105, Mt 11,28–30 <i>sv. Makrina</i>
16. 7. Pondělí	Ex 1,8–14.22, Žl 124, Mt 10,34–11,1 <i>Panna Maria Karmelská</i>	20. 7. Pátek	Ex 11,10–12,14, Žl 116B, Mt 12,1–8 <i>sv. Eliáš Thesbita</i>
17. 7. Úterý	Ex 2,1–15a, Žl 69, Mt 11,25–27 <i>bl. Česlav a sv. Hyacint</i>	21. 7. Sobota	Ex 12,37–42, Žl 136, Mt 12,14–21 <i>sv. Vavřinec de Brundisio</i>
18. 7. Středa	Ex 3,1–6.9–12, Žl 103, Mt 11,25–27 <i>sv. Emilián</i>		

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.